

PARAGRAF AVCISI SORU BANKASI

PARAGRAF AVCISINDA **NELER VAR?**

AKIL YÜRÜTME

PÜF NOKTALAR

ÇIKMIŞ SORU
ANALİZİ

GELEBİLECEK
MEB SORU KÖKLERİ

SÖZEL MANTIK VE GÖRSEL
OKUMA SORULARI

AV
AKILLI VERSİYON
YAYINLARI

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan ve yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN
9786057188199

TR 060680-B1

**YAYIN
KOORDİNATÖRLERİ**

ALİ ÖZCAN
VEYSEL GÜL

İLETİŞİM

avyayinlari

Av Yayınları

avyayinlari@gmail.com

Av Yayınları

www.avyayinlari.com.tr

DİZGİ

Av Yayınları Dizgi Birimi

GRAFİK TASARIM

Murat KAVAL

BASKI VE CİLT :

AV AKILLI VERSİYON YAYINLARI

Ostim, 1207 Sk ostim No:3 c-d, 06374 Ostim Osb/Yenimahalle/Ankara

İletişim : 0 (850) 302 20 90 - 0 (549) 814 44 13

ÖN SÖZ

Ortaokul dönemi ve LGS hazırlık süreci; uzun, yorucu ve sabır isteyen bir yolculuktur. AV YAYINLARI olarak bu uzun yolculukta sizlerin destekçisi ve rehberi olmayı kendimize görev biliriz. Bu anlayışla hazırladığımız soru bankalarımızla ortaokula ve LGS'ye hazırlık aşamasında başarınızı daha yukarılara taşımak ve hedeflerinize ulaşmanızı sağlamak temel amacımızdır.

Kitabımızın giriş kısmında hızlı okuma teknikleri ile ilgili bir bölüme yer verdik. Burada amacımız, siz değerli öğrencilerimizin okuma becerilerinin artmasını sağlamaktır. Bu bölümdeki etkinlikleri yaparak okuma hızınızda önemli bir artış sağlayacaksınız.

Kitabımızın her bölümünde konu özetlerine yer verdik, konu özetlerini de önceki yıllarda çıkmış sorularla pekiştirip bu soruların çözüm yollarını gösterdik. Daha sonra ise sınavlarda karşılaşılabileceğiniz soru köklerini yazdık ve konunun püf noktalarını sizlerle paylaştık.

Kitabımızdaki **turuncu** renkli testler, kolay seviyedeki sorulardan oluşmaktadır. Bu testleri çözerek ilgili konunun temel becerilerini edinmiş olacaksınız.

Kitabımızdaki **mavi** renkli testler, orta seviyedeki sorulardan oluşmaktadır. Bu testlerden sonra ilgili konuya ait birçok soruyu çözebilir duruma gelmiş olacaksınız.

Kitabımızdaki **mor** renkli testler, zor seviyedeki sorulardan oluşmaktadır. Bu testleri de başarıyla bitirince ilgili konuya tüm hatlarıyla hâkim olacaksınız.

Bölüm sonlarındaki **pembe** renkteki ADS (Akıllı Değerlendirme Sınavları), MEB soruları düzeyinde ve size rehber olacak testlerdir. LGS sorularına paralel, özgün ve yeni nesil sorulardan oluşan bu testler ile sınav sorularını daha kolay analiz edebilecek ve LGS'ye gerçek anlamda hazır olacaksınız.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçen deneyimli yazarlarımıza (Köksal Karataş, Yunus Turgut, Şuayip Hatip, Mithat Gül, Haydar Yorul, Emrullah Gündoğdu, Melih Algök, Selçuk Olgaç, Leyla Aydemir) ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın sizleri hedeflerinize taşıması dileğiyle...

ALİ ÖZCAN - VEYSEL GÜL
AV YAYINLARI YAYIN KOORDİNATÖRLERİ

İÇİNDEKİLER

HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ	5
1. BÖLÜM: PARAGRAFTA ANLAM	17
Konu Özeti ve Çıkmış Soru Çözümleri	18
Paragrafta Konu	22
Paragrafta Başlık	28
Paragrafta Ana Düşünce	34
Paragrafta Yardımcı Düşünce	46
Akıllı Değerlendirme Sınavı	58
2. BÖLÜM: PARAGRAFTA YAPI	65
Konu Özeti ve Çıkmış Soru Çözümleri	66
Paragrafın Bölümleri	70
Paragraf Oluşturma	76
Anlatımın Akışını Bozan Cümle	82
Paragrafı İkiye Ayırma	88
Akıllı Değerlendirme Sınavı	94
3. BÖLÜM: PARAGRAFTA ANLATIM	99
Konu Özeti ve Çıkmış Soru Çözümleri	100
Hikâye Unsurları	104
Metin Karşılaştırma	110
Dil ve Anlatım	116
Paragraf Türleri ve Düşüncesi Geliştirme Yolları	122
Akıllı Değerlendirme Sınavı	128
4. BÖLÜM: GÖRSEL OKUMA VE SÖZEL YETENEK	133
Konu Özeti ve Çıkmış Soru Çözümleri	134
Görsel Okuma	138
Grafik ve Tablo Yorumlama	156
Sözel Mantık	168
Akıllı Değerlendirme Sınavı	180
CEVAP ANAHTARI	191

**“ HIZLI
OKUMA
TEKNİKLERİ ”**

HIZLI OKUMA NEDİR?

Çeşitli sembollerle ifade edilen basılı iletilerin dil bilgisi kurallarına bağlı kalarak duyu organları aracılığıyla algılanması ve beynimiz tarafından da anlamlandırılması işlemine “okuma” denir. Günümüzde bilgiye hızlı bir şekilde ulaşmak hayati önem taşıdığı için okumanın da hem anlayarak hem de hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Hızlı okuma doğuştan gelen bir yetenek değildir. Herkes, hızlı okuma tekniklerini öğrenerek okuma hızını artırabilir.

Hızlı Okumanın Faydaları:

- Aynı süre içerisinde eskiye göre çok daha fazla okuyabilirsiniz.
- Zamandan tasarruf sağlayabilirsiniz.
- Etkili okuma yeteneğinin geliştirilmesi sayesinde okuduklarınızı çok daha uzun süre hafızanızda tutabilirsiniz.
- Öğrencilik ya da iş hayatınızda bir adım öne çıkabilirsiniz.
- Girdiğiniz sınavlarda daha başarılı olabilirsiniz.
- Analiz ve yorumlama becerilerinizi geliştirebilirsiniz.

Hızlı okuma, öğrenciler başta olmak üzere toplumun her kesiminden insanın başarısını yükseltecektir.

Hızlı Okumanın Tarihçesi

İkinci Dünya Savaşı sırasında İngilizler ve Almanlar arasında yaşanan yoğun bombardımanda İngiliz pilotların ve gözetleme kulesi çalışanlarının Alman uçakları ile kendi uçaklarını karıştırmaları sonucunda daha hızlı görebilme ve fark etme ihtiyacı hissedildi. Bu yıllarda ABD’de gözün görme hızını artırmaya yarayan bir alet geliştirildi. İngilizler, bu alet ile eğitilen pilotların düşman uçaklarını çok daha hızlı fark ettiğini keşfetti. İlerleyen yıllarda aynı eğitimle gözün sayfalar üzerinde daha hızlı hareket edebileceği ve aynı sürede çok daha fazla kelime okuyabileceği anlaşıldı. Bu sayede geliştirilen teknikler neticesinde gözün saniyenin 1/100’ü hızla bir kelimeyi görüp algılayabilmesi sağlanmıştır.

Hızlı okuma yurt dışında 1950’li yıllarda başlamış, ülkemizde ise 1980’li yıllardan beri uygulanmaya devam etmektedir.

Okuma hızımızı geliştirmeden önce yapmamız gereken en önemli işlemlerden biri de mevcut okuma hızımızı belirlemektir. Okuma hızımızı belirlemek, hızlı okuma çalışmaları boyunca gelişimimizi takip edebilmek açısından son derece önemlidir. Okuma hızınızı ölçmek için aşağıdaki formülü kullanabilirsiniz:

$$\text{Okuma Hızı} = (\text{Toplam Sözcük Sayısı} / \text{Süre (saniye)}) \times 60$$

Okuma hızımızı nasıl ölçeceğimizi bir örnek ile şu şekilde anlatabiliriz:

Okuduğumuz metin: 450 kelime

Okuma süremiz: 2 dakika 10 saniye (130 saniye)

Okuma hızımız = (450 / 130) X 60 = 207,69 (Okuma hızımız yaklaşık dakikada 208 kelimedir.)

Bir metnin kaç kelime olduğunu öğrenmek için tek tek kelime saymak çok yorucu olabilir. Bu nedenle pratik bir yöntem olarak ilk 5 satırdaki toplam kelime sayısını buluruz ve bunu 5'e bölerek bir satırdaki ortalama kelime sayısını belirleriz. Daha sonra bir satırdaki ortalama kelime sayısı metnin satır sayısı ile çarpılarak metnin yaklaşık kaç kelime olduğu belirlenir.

Şimdi aşağıdaki metni okuyarak verilen formülü kullanıp okuma hızınızı ölçün. (Metin 198 kelimedenden oluşmaktadır.)

Jules Verne (Jül Vern) 1828-1905 yılları arasında yaşamış Fransız bir yazardır. Verne, ilk bilim kurgu romanı yazarlarından biri hatta kimilerine göre, bilim kurgu edebiyatının yaratıcısıdır. Jules Verne'in yazmaya olan ilgisi çok küçük yaşlarda, ilkokul yıllarında, başladı. O dönemlerde kısa öyküler ve şiirler yazıyordu. 1847 yılında üniversite çağına geldiğinde, baba mesleğini devam ettirmek üzere hukuk okumak için doğup büyüdüğü Nantes kentinden ayrıldı ve Paris'e gitti. Bu arada yazmayı sürdüren Verne, Paris'te tiyatro oyunu yazarlığına da başladı. Üniversiteyi bitirdikten sonra bir yandan mesleğini devam ettirdi bir yandan da çok sayıda tiyatro oyunu ve operet (eğlenceli, hafif konulu, içinde bestesiz konuşmalar bulunan sahne eseri) kaleme aldı. Verne'in ilk romanı olan "Balonla Beş Hafta" 1863 yılında yayımlandı. Orta Afrika üzerinde balonla yapılan bir yolculuğu konu edinen bu roman, kısa sürede büyük bir başarı kazandı. Bunun üzerine Verne, sürdürdüğü diğer işleri bırakarak kendini yazarlığa verdi. "Balonla Beş Hafta"dan başka, Jules Verne'in büyük başarılar yakalayan pek çok romanı var. 1864'te "Dünya'nın Merkezine Yolculuk", 1865'te "Ay'a Yolculuk", 1870'te "Denizler Altında Yirmi Bin Fersah" ve 1873'te yayımlanan "Seksan Günde Dünya Gezisi" yazarın en bilinen romanları arasında yer alıyor. Yazarın romanları pek çok dile çevrildi ve filmleştirildi. Jules Verne'in romanlarında, yazıldıkları zamanın teknolojiyle yapılamayan çok sayıda hayal ürünü öge yer alır. Ancak sürekli gazete ve kitap okuyan, bilimsel alanlarda yapılan araştırmaları takip eden Verne, romanlarında yer verdiği öğelerin bilimsel bir temele oturmasına da özen gösterir. Bu nedenle yazar kimilerince de bir bilim ve teknoloji yazarı olarak adlandırılır.

Hızlı okumanın temelini göz kaslarımızı geliştirmek için yapılan egzersizler oluşturmaktadır. Aşağıdaki egzersizleri yönergelere uygun olarak yaparak göz kaslarınızın gelişmesine katkıda bulunabilirsiniz.

ETKİNLİK 1

Bu etkinlik gözün görme alanını genişletmek amacıyla yapılmaktadır. Kelimelerin altındaki noktaya odaklanılarak satırdaki kelime görülmeye çalışılır. Bu etkinliği 5 kere tekrarlayınız.

On

Yer

Kafa

Yatak

Kitap oku

Büyük düşün

Çevrendekileri koru

Araştırmaktan vazgeçme

Anlatınları iyi dinle

Hayvanları sev

Bahçeye çık

Spor yap

Yol ver

Sos al

Yemek

Toka

Son

Ün

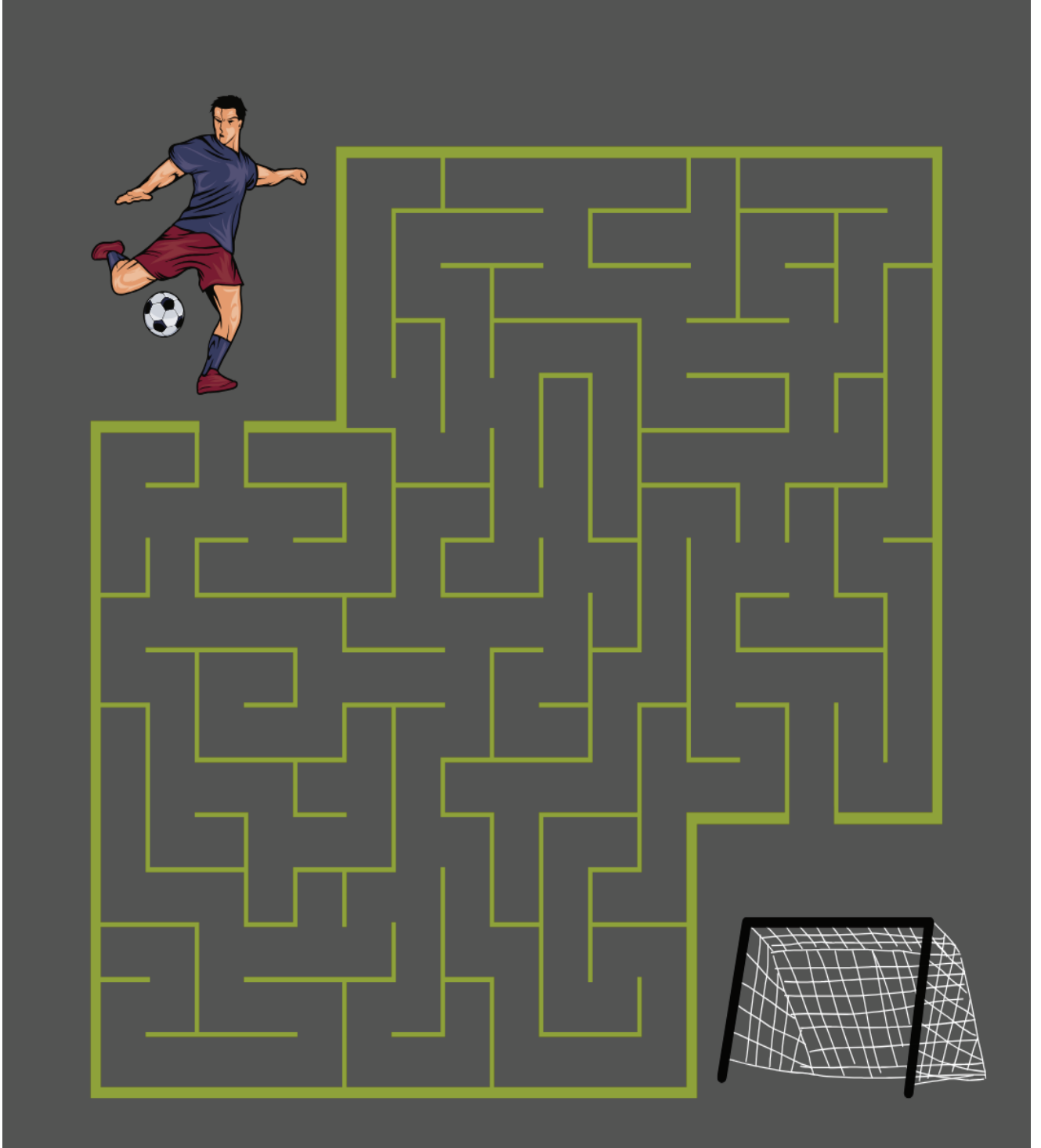
ETKİNLİK 2

Satırın başındaki ve sonundaki kelimeleri hızlı göz sıçramaları yaparak okuyunuz. Bu etkinliği günde 3 defa tekrar edebilirsiniz.

doktor	ilaç
düşman	korkak
kadın	pencere
gözlük	tepsi
yetenek	seyirci
gönülsüz	macera
teklif	ihtiyar
sürahi	oyuncak
piyano	müzisyen
faydacı	manevra
derinlik	kabile
arabacı	kuşkulu
akraba	sabahçı
panayır	piyade
uzaklık	kuşkulu
paragraf	yeşil
temiz	mahalle
yukarı	virane

ETKİNLİK 3

Bu egzersiz tarama kabiliyetini geliştirmek için yapılmaktadır. Bir dakika içinde futbolcuyu çıkışa ulaştırınız.

ETKİNLİK 4

Bu etkinlikte amaç ortadaki kelimeye bakarak bu kelimeyi altındaki ve üstündeki kelime ile birlikte görebilmektir. Bu etkinliği günde 3-4 defa yapabilirsiniz.

Tespit Kıyı Gerçek	Çeşit Deli Menfaat	Kırım Hamur Çelik
Rüya Duygu Mesele	Sahip Neden Haberci	Unutmak Gelecek Sürekli
Galibiyet Yürek Delikanlı	Yönetim Hâkim Ferman	Uçurum Pervane Organik
Sülale Akılcı Garip	Söylenti Parlak Verim	Yarışma İtibar Yaratık
Otoyol İyimser Sevimsiz	Savunma Önemli Görüşme	Sermaye Geçiş Tutarlı
Çaresiz Kuruntu Körfez	Tercüme Uzak Kılavuz	Genişlik Hörgüç Mazlum

ETKİNLİK 5

Sol taraftaki dairelerde yer alan sayıları yan taraftaki kutular içerisinde hızlı bir şekilde bulmaya çalışınız. Bu egzersizi gün içerisinde birkaç kez yapabilirsiniz.

75**altı yüz****4.300****dört bin üç yüz elli altı****9****elli sekiz****277****kırk dört****4.356****sekiz yüz dört****93****yetmiş beş****804****iki bin sekiz****58****iki yüz yetmiş yedi****44****dört bin üç yüz****2.008****dokuz****600****doksan üç**

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki yazıda her satırda koyu yazılan ilk kelimedenden satır sonunda koyu yazılan son kelimeye hızla göz sıçraması yapınız ve aradaki kelimelerden de görmeye çalışınız. Bu etkinliği gün içerisinde birkaç kez yapabilirsiniz.

1938 yılında Kırşehir'in Kırıtlar köyünde dünyaya geldim. İlkokul çağlarında önce keman, **sonra da bağlama** çalmasını öğrendim. Babam Muharrem Ertaş ile birlikte yörenin düğünlerinde saz çalıp **türkü söylemeye** başladım. Sesim ve sazım ile babam Muharrem Ertaş'ın yolundan gitmeye karar **verdim**. **Babam** Muharrem Ertaş ile âdeta Anadolu'daki en olgun seviyesine erişen Türkmen/Abdal (**gezgin derviş**) müzik birikiminin yeni bir yorumcusu oldum. "Bozkır" diye de anılan, Orta ve Güney **Anadolu bölgesine** ait bir türkü ezgisini yani bozlakları kendime özgü yorumumla okumaya çalıştım. **Yoğun yöresel** özellikler ile donanmış müziğimizi yörenin dışına çıkardım. Müziğimizin ülke **genelinde hatta** yurt dışında da tanınmasını ve dinlenmesini sağladım. 1957 yılının sonunda İstanbul'a **gelerek** bir plak firması aracılığıyla ilk plağımı "Neden Garip Garip Ötersin Bülbül?" adı ile çıkardım. Bu **türkü babama** aitti. Halk tarafından çok beğenilen bu plağımı diğer plaklarım, kasetlerim ve **halk konserlerim** takip etti. Albümlerimden bazıları "Hareli Gelin", "Çoban", "Yardan Tatlısı **Bulunmaz**", "Ceylan", "Vefasız Yar Aşkına", "Hasta Düştüm", "Uyma Sakın"dır. Ankara'da TRT **Radyoevinde** "mahallî sanatçı" unvanıyla programlar yaptım. Bu arada yaşadığım sağlık sorunları **nedeniyle Almanya'ya** gittim. Çocuklarımın eğitimi ve sanat çalışmalarımın dolayısı uzun süre **Almanya'da kaldım**. 2000 yılında İstanbul'da verdiğim konserle sahne hayatıma geri döndüm. UNESCO **UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi** kapsamında "Yaşayan İnsan Hazinesi" **olarak kabul** edildim. 25 Nisan 2011 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Devlet **Konservatuvarı tarafından** "Fahri Doktora Ödülü"ne layık görüldüm. Bağlama çalma tavrım ve **türkülerim konservatuvarlarda** ders olarak okutuldu. Türk halk müziği sanatçısı Muzaffer Sarısözen, **Neşet Ertaş için** şunları belirtmiştir: Neşet Ertaş'ın hayatı sanatı ile o kadar iç içe ki çalıp çıkırdığı **türkü ve bozlaklarında** bütün bir hayat hikâyesini bulmak mümkün olduğu gibi, hayatına **yakından baktığımızda** da o içli türkülerin, acılı bozlakların nasıl doğduğunun ipuçlarını elde ederiz **hemen**. **Onun** yokluk, yoksulluk ve acılarla dolu hayatını, "Garip" mahlasıyla (takma adıyla) yazdığı **şiiirlerle anlattığı** ozan yönünü, şiiirlerinin altına kendi adını not etmediği için yıllarca kimse fark **etmedi bile**. **Sözü** ve müziği ile, erişilmez sadelik ve güzellik seviyesini yakalayan sayısız türkünün, bozlağın **altına attığı** imzasını kimselere söylemedi bile. Ozan Neşet Ertaş, türkülerinde halkın ortak **duygularını en güzel** şekilde ve ustaca dile getirmiştir. Aşağıda verilen "Neredesin Sen?" adlı türkü halk **tarafından çok** beğenilmiştir. Neşet Ertaş'ın bu türküyü annesi için yazdığı **bilinmektedir**.

ETKİNLİK 7

Aktif görme alanını genişletmek amacıyla hazırlanan bu etkinlikte kutular içerisine gruplar hâlinde yazılan kelimeleri tek seferde görmeye çalışınız. İlk başlarda anlamaktan ziyade hızlı olabilmek önemlidir. Bu etkinliği günde birkaç kez yapabilirsiniz.

Çoğunuz bilirsiniz,

kaplumbağalar evlerini

sürekli sırtlarında taşır.

Tam olarak kaplumbağalarınki

gibi olmasa da

insanların da istedikleri

zaman bir yerden

başka bir yere

taşıyabildikleri evler bulunmaktadır.

İşte küçük ancak

başka bir yere

taşıyabildikleri evler bulunmaktadır.

Bu küçük ve

işlevsel yaşam alanlarıyla

dikkat çeken taşınabilir

evlerle ilgili merak

edebileceğinizi düşündüğümüz

pek çok şey bu yazıda:

İlk olarak

pek çoğumuzun çevresinde görmüş

olabileceği karavanlarla

başlayalım.

Tahmin edebileceğiniz

gibi karavanlarda ocak, dolap

gibi

elektrikle çalışan aygıtların

yanında oturmak ve uyumak için gerekli

eşyalar da vardır.

Karavanlarda ve diğer taşınabilir

evlerde merak uyandıran

konulardan biri de

atıklara ne olduğudur.

Atıklar için taşınabilir bir depo

kullanılır.

Bu tip atıkların boşaltılabileceği

alanlar bulunur. Bu atıklar organik

bir toprak türüyle

gübreye dönüştürülerek

doğaya zararsız hâle getirilir.

Böylece hem doğaya

zarar vermeden

hem de su israfı yapmadan

bu

atıklardan kurtulmak

mümkündür.

ETKİNLİK 8

Gözün görme alanını genişletmeyi amaçlayan bu etkinlikte ortadaki koyu yazılan kelimeye odaklanarak ortadaki kelimenin altındaki ve üstündeki kelimeleri bir bütün olarak görmeye çalışınız.

kat	hat	taş	fiş	nem	lop
katık	halat	temel	fayda	nesil	lezzet
kar	hız	ton	far	nur	lav
kem	yer	pay	sev	tuş	
kete	yele	pala	sade	tura	
kelebek	yenilik	patika	satılık	tuhaflık	
kene	yedi	para	saha	tere	
kez	yem	per	set	tuş	
sav	kap	tok	bel		
sarı	kapı	toka	beka		
sadık	katık	topak	beyaz		
sataşmak	katışksız	tortusuz	betimlemek		
sepet	kapak	türev	bozuk		
sele	keçe	tepe	boru		
son	kaz	ten	boş		

ETKİNLİK 9

Bu etkinlikte amaç gözün aktif görme alanını genişletmektir. Her satırda ortadaki harfe odaklanarak kelimenin tamamını görmeye çalışınız.

H A K E M

Y A T A K

B A Ş A T

Y A N I K

S O L U K

K O R U K

M A S A T

D A L A K

V A R I Ş

Y U T A K

P A S A J

K O N A K

Ç A T A L

Ş E K E R

T E M E L

M E K A N

B E Y A Z

Y E L E K

Z İ Y A N

Ç Ö Z Ü M

1. BÖLÜM

PARAGRAFTA ANLAM

Paragrafta Konu

Paragrafta Başlık

Paragrafta Ana Düşünce

Paragrafta Yardımcı Düşünce

Akıllı Değerlendirme Sınavı

Paragrafta Konu

Bir paragrafta üzerinde söz söylenen varlık, olay, durum, duygu, düşünce vs. konuyu oluşturur. Paragrafta yazar en çok neyden söz ediyorsa paragrafın konusu odur. Konuyu bulmak için "Yazar, bu paragrafta ne anlatıyor? Yazar, bu paragrafta neyden bahsediyor?" sorularını sormalıyız.

Paragrafta Başlık

Metnin konusunu ya da ana fikrini çağrıştıran ve okuyucunun ilgisini çeken her söz başlık olabilir. Başlık, bir bakıma bize metnin kapısını açar; o yüzden anahtar kelimeler başlıkta yer alabilir. Başlık, metnin bir kısmını değil; tümünü kapsamalı ya da doğrudan ana fikri işaret etmelidir.

Örnek Soru:

Bir gemi açılır Karadeniz'e,
Ufacık, eski bir gemi.
İçinde bir asker,
Göğsünde şanlı zaferlerin izi.
Korkusuz bir savaşçı,
Gözleri ufuklarda
Çıkıyor Samsun'a.

□ Bu şiirin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kahramanlık
C) Özlem

- B) Yalnızlık
D) Barış

(2025 İOKBS 5. SINIF, 8. SORU)

Şiirde Samsun'a çıkan korkusuz bir savaşçıdan, bir askerden yani Mustafa Kemal Atatürk'ten söz edilmektedir. Bu ifadeler kahramanlık içermektedir. Dolayısıyla doğru cevap A seçeneğidir.

Paragrafta Ana Düşünce

Anlatımın özü, tüm fikirlerin vardığı son nokta, metnin esas iletisi ana düşüncedir. Ana düşünce, yazarın kalemi eline alma amacıdır. Tüm örnekler ve düşünceler, ana fikri beslemek içindir. Genelde metnin sonunda ortaya çıkan ana düşünce, zaman zaman başta ya da ortada da verilebilir. Ana fikir, detaylandırıcı değil; kapsayıcıdır. “Yazar, bu metni niçin yazmış?” sorusuna cevap verir.

Örnek Soru:

Kara dokunmak nasıl bir his, bana anlatır mısın, dedi. Yumuşak, dedim. Yumuşak, bir duygu değil; ben kara dokunmak nasıl bir duygu onu merak ediyorum, diye sordu. Duyguları nasıl tarif edeceğimi daha önce hiç düşünmemiştim. Oysa nesneleri anlatmak için kullanabileceğim pek çok sözcük vardı.

□ Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyguları sözcüklerle ifade etmek zordur.
- B) Duyguları tanımlamanın pek çok yolu vardır.
- C) Nesneler duygulardan daha çok merak uyandırır.
- D) Nesneler sözcüklerle anlam kazanır.

(2024 İÖKBS 5. SINIF, 11. SORU)

Metinde kara dokunma hissini anlatacak doğru sözcüğü bulamayan kişi, hissettiği duyguyu ifade etmekte zorlanmaktadır. Bu yüzden metinde yazarın asıl anlatmak istediği şey, duyguları sözcüklerle ifade etmenin zorluğudur. Doğru cevap A seçeneği olur.

Paragrafta Yardımcı Düşünce

Yazarın ana düşünceyi desteklemek için kullandığı her türlü örnek ya da fikir, yardımcı düşünceyi oluşturur. Ana düşünce gibi tek değildir, bir metinde çokça yardımcı düşünce yer alabilir. Genellikle “Bu metinden hangisi çıkarılamaz?” ya da “Bu metinde hangisine değinilmemiştir?” soruları yardımcı düşünce sorularıdır. Böyle sorularda yardımcı fikir olmayan şık, doğru cevap kabul edilir. Yardımcı fikir olan cümleler elenerek de doğru cevaba ulaşılabilir.

Örnek Soru:

Kediler yaşamlarının çoğunu uykuda geçirir. Günde en az 12 saat uyurlar. Yaşlandıkça günlük uyku süreleri 20 saate kadar çıkar. Uyumak için kalabalık olmayan, sıcak ve sessiz yerler ararlar. Hava sıcaksa uzanarak, soğuksa kıvrılarak uyurlar.

■ Bu metinde kedilerle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yaşlandıkça uykuya ayırdıkları zamanın arttığına
- B) Uyumak için sıcak ortamları tercih ettiklerine
- C) Uyudukları ortamın uyku sürelerini etkilediğine
- D) Uyuma pozisyonlarının sıcaklığa göre değiştiğine

(2023 İOKBS 5. SINIF, 12. SORU)

Bu metindeki “Yaşlandıkça günlük uyku süreleri 20 saate kadar çıkar.” cümlesi ile A seçeneğine ulaşırız. “Uyumak için kalabalık olmayan, sıcak ve sessiz yerler ararlar.” cümlesi ile B seçeneğine ulaşırız. “Hava sıcaksa uzanarak, soğuksa kıvrılarak uyurlar.” cümlesi ile D seçeneğine ulaşırız. Bu metinde uyudukları ortamın uyku sürelerini etkilediğine dair bir bilgi yoktur. Sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.